

Ordning och reda om outsourcing

Globaliseringens effekter på vår ekonomi

1. Varuhandel

- *färdigvaror* eller *komponenter och halvfabrikat*
- *inom* eller *mellan* företag
- samma grundläggande bestämningsfaktorer:
komparativa fördelar eller stordriftsfördelar

2. Kapitalrörlighet

- kan vara både *substitut* eller *komplement* till varuhandel

3. Arbetskraftsmigration

Tabell 1: Bruttoinvesteringar i procent av respektive regions (lands) BNP

	1975-79	1980-84	1985-89	1990-94	1995-99	2000-04
EU-15	23,3	21,8	21,4	21,1	19,8	20,1 ^{d)}
Japan	31,6	29,7	29,2	30,5	27,5	25,0 ^{e)}
USA	19,6	19,6	18,9	16,6	18,7	19,0 ^{d)}
“Emerging Asia” ^{b)}	19,2 ^{c)}	24,8	24,9	30,7	29,6	24,7 ^{e)}
EU-8 ^{a)}	-	-	-	21,1	23,8	23,2
Kina	29,1	28,3	29,6	31,6	34,8	40,7

Anm: a) Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern; b) Filippinerna, Hongkong, Indien, Indonesien, Korea, Malaysia, Singapore och Thailand; c) Exklusive Indonesien; d) Endast till 2002; e) Endast till 2003.

Källa: WDI Online, World Bank Group (<http://devdata.worldbank.org/dataonline/>)

Tabell 2: Bruttoinvesteringar i procent av BNP i världen

	1975-79	1980-84	1985-89	1990-94	1995-99	2000-04
EU-15	7,0	6,0	5,9	6,4	5,7	5,1 ^{d)}
Japan	3,1	3,0	4,1	4,9	4,9	3,3 ^{e)}
USA	5,4	5,7	5,6	4,4	5,2	6,0 ^{d)}
“Emerging Asia” ^{b)}	0,7 ^{c)}	1,1	1,1	1,5	1,6	1,3 ^{e)}
EU-8 ^{a)}	-	-	-	0,2	0,3	0,3
Kina	0,7	0,5	0,6	0,6	1,0	1,6

Ann: a) Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern; b) Filippinerna, Hongkong, Indien, Indonesien, Korea, Malaysia, Singapore och Thailand; c) Exklusive Indonesien; d) Endast till 2002; e) Endast till 2003.

Källa: WDI Online, World Bank Group (<http://devdata.worldbank.org/dataonline/>)

Effekter

- Samhällsekonomiska effektivitetsvinster på lång sikt
- Utan omfördelningspolitik får inte alla grupper del av effektivitetsvinsterna
  - både vinnare och förlorare

Varför så stort intresse för globaliseringens arbetsmarknadseffekter trots att man hittills funnit bara små effekter?

1. Andra orsaker till arbetslöshet framstår som mer svårgripbara och abstrakta?
2. Sökande efter "fräschare" vinklingar på sysselsättningsproblematiken
3. Framtida effekter kommer att bli mycket större
- *"the great doubling"*

Tidshorisonten är central

- Effekter på lång sikt
  - sysselsättningens sammansättning
  - relativlön mellan hög- och lågutbildade
  - reallönernas nivå
  - **men inte effekter på sysselsättningsnivån**
- Effekter på kort och medellång sikt
  - arbetslöshet, särskilt bland lågutbildade, om lönebildningen inte är tillräckligt flexibel
  - överutslagning av arbetsintensiv verksamhet
  - då uteblir också de samhällsekonomiska effektivitetsvinsterna trots att det sker en ökning av handelsflödena och omstrukturering av produktionen (*överspecialisering*)

”Vi ska inte konkurrera genom lägre löner utan genom att bli mer effektiva och tillverka mer avancerade produkter”

Tyvärr lättare att säga än att göra

- Otillräcklig kunskap om hur vi åstadkommer detta
- Utbildning genererar tillväxt men svagt samband mellan utbildningsresurser och utbildningsresultat
- ”Case” för arbetsmarknadsutbildning
  - uppenbart sätt hantera omstrukturering
  - *kompensation* till dem som annars kan bli förlorare
  - men dåliga erfarenheter av arbetsmarknadsutbildning i stor skala
  - bättre förutsättningar i gradvis omstruktureringsprocess än i 1990-talets recession
  - har arbetsmarknadsutbildningen dragits ner för mycket?

Ågärder för att öka löneflexibiliteten

1. Mer decentraliserade avtalsförhandlingar
  - *opening clauses* i förbundsavtal
2. Något mindre generös arbetslöshetsförsäkring
  - lägre löneökningstryck
  - högre sysselsättning men inte lägre lön om den långsiktigt *möjliga* reallönen bestäms av givet internationellt kapitalavkastningskrav
  - lägre arbetslöshetsersättning strider mot principer om att kompensera dem som annars kan bli förlorare
  - men risk att den *effektiva ersättningsgraden* (arbetslöshetsersättning i procent av lön på nytt jobb) blir mycket hög vid strukturomvandlingsprocess

Åtgärder för att öka löneflexibiliteten (forts)

3. Skatterabatter på arbetsinkomster för lågavlönade
  - kraven på hög lön *före skatt* minskar
  - Lägre *effektiv marginalskattesats* vid övergång från arbetslöshet till arbete
  - mer effektiv metod att kompensera lågutbildade för globaliseringseffekter än hög arbetslöshetsersättning
  - men skatterabatter för lågavlönade skapar incitament för kortare arbetstid bland högre avlönade
  - betinga skatterabatterna på både arbetsinkomst och timlön: låt given timlön kvalificera arbetstagaren för en viss rabattsumma som utgår per arbetad timme

Slutsatser

- Globaliseringen har hittills inte skapat sysselsättningsproblem
- Men den kan göra det i framtiden
- Viktigt tänka igenom i förväg vad vi ska göra *om* detta sker
- *Försvvarslinje 1*: utbildning och omskolning
- *Försvvarslinje 2*: Skatterabatter för lågavlönade i syfte att öka löneflexibiliteten
  - mer decentraliserade avtal
  - något lägre arbetslöshetsersättning